

DEPARTEMENTENE

Kvinner, fred og sikkerhet

Strategisk plan 2011 – 2013

Statsrådenes introduksjon

Kvinneres deltakelse i sentrale beslutningsprosesser knyttet til fred og sikkerhet er et mål i seg selv. Det er også et viktig virkemiddel for å forebygge, håndtere og løse konflikter, og ikke minst for å bygge opp samfunn etter at konflikter er over. Den nye strategiske planen for kvinner, fred og sikkerhet skal gjøre oss bedre i stand til å fremme kvinners innflytelse og deltakelse samt styrke beskyttelsen av kvinner i væpnede konflikter. Planen utgjør et rammeverk for å sikre at alle sider ved sikkerhetsråds resolusjon 1325 er integrert i all vår innsats for fred og sikkerhet. Den er utarbeidet av Utenriksdepartementet, Forsvarsdepartementet, Justis- og politi-departementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Jonas Gahr Støre
Utenriksminister

Erik Solheim
Utviklingsminister

Grete Faremo
Forsvarsminister

Knut Storberget
Justisminister

Audun Lysbakken
Barne-, likestillings- og
inkluderingsminister

Innledning

FNs sikkerhetsråds resolusjon 1325 (SR 1325) om kvinner, fred og sikkerhet ble vedtatt i 2000 for å fremme kvinners deltakelse i all innsats knyttet til fred og sikkerhet og for å styrke beskyttelsen av kvinner i væpnede konflikter. Norge var blant de første landene som utviklet en nasjonal handlingsplan for å gjennomføre SR 1325. Handlingsplanen har bidratt til en betydelig styrking av norsk innsats og til økt bevissthet om kvinners erfaringer og roller i konflikt.

Den vedvarende marginaliseringen av kvinner i arbeidet med å forebygge, håndtere og løse konflikter krever sterkere tiltak fra det internasjonale samfunn. Siden den norske planen ble lansert i 2006, er resolusjon 1325 blitt supplert med fire nye resolusjoner om kvinner, fred og sikkerhet (1820, 1888, 1889 og 1960). Disse stiller strengere krav til FNs medlemsstater, både til nye satsingsområder og økt ansvarliggjøring. Sivilt samfunn har spilt en avgjørende rolle i å drive fram en sterkere involvering av lokale kvinner, mer resultatorientering og økt ansvarliggjøring av FN og medlemsstatene.

Norges strategiske plan 2011 – 2013 er en oppdatering og styrking av Regjeringens handlingsplan fra 2006. Den trekker fram noen hovedområder som skal gis særlig prioritet de neste årene og utgjør en ramme for styrket

*Kvinner fra Goma i DR Kongo. Flere hundre tusen kvinner har blitt utsatt for seksualisert vold i DR Kongo.
Foto: Robin Hammond/Panos Pictures /Felix Features*

rapportering og økt ansvarliggjøring. Handlingsplanen av 2006 vil fortsatt være gjeldende og legge føringer på den bredere gjennomføringen av SR 1325.

Den strategiske planen har som hovedmålsetting å styrke kvinners deltakelse. Et viktig virkemiddel i den forbindelse er å fremme et gjennomgående kjønnsperspektiv i all utforming og gjennomføring av norsk politikk knyttet til fred og sikkerhet.

Norges strategiske plan 2011 – 2013 inneholder følgende prioriterte områder:

- 1. Fredsprosesser og fredsforhandlinger**
- 2. Internasjonale operasjoner**
- 3. Postkonflikt og fredsbygging**
- 4. Seksualisert vold i konflikt**
- 5. Rapportering og ansvarliggjøring**

Bruk av indikatorer gir nye muligheter for å følge og måle Regjeringens gjennomføring av SR 1325 og utgjør et viktig ledd i en styrket rapportering og ansvarliggjøring. Den strategiske planen inneholder en matrise med oversikt over tiltak og indikatorer som vil bidra til økt synliggjøring av de enkelte departementenes innsats og resultater. I 2013 vil det bli foretatt en gjennomgang av Regjeringens gjennomføring av SR 1325 og de øvrige resolusjonene om kvinner, fred og sikkerhet.

Regjeringen vil fortsette å styrke dialogen og samarbeidet med sivilt samfunn og forskere, både nasjonalt og internasjonalt. Norske utestasjoner vil bli knyttet tettere opp mot den strategiske innsatsen gjennom styrket dialog og samarbeid, blant annet ved utarbeiding av stasjonenes virksomhetsplaner. Styrket koordinering og et tettere samarbeid mellom involverte aktører vil gi gevinster i form av større informasjons- og kunnskapsflyt om konkrete initiativ, resultater og erfaringer.

Regjeringen vil også fortsette å støtte opp om FN's sentrale rolle i gjennomføringen av SR 1325, blant annet ved å fremme temaet kvinner, fred og sikkerhet i UN Women, der Norge har plass i styret. Norge skal fortsette å fremme kvinners deltakelse og rolle i FN-fora der fred og sikkerhet står på dagsordenen. Samtidig vil dialogen med organisasjoner i land i Sør bli styrket med sikte på å øke lokale kvinners innflytelse og deltakelse i sentrale beslutningsprosesser. Norsk innsats for kvinner, fred og sikkerhet vil ha et bredt nedslagsfelt, med sterkere satsing på enkelte land og områder, herunder Afghanistan, Sudan, Nepal, Filippinene, Israel og Det palestinske området, Haiti,

Den demokratiske republikk Kongo, Liberia og Colombia. Regjeringen vil fortsette å styrke innsatsen mot seksualisert vold i konflikt, med særlig vekt på beskyttelse, straffeforfølgning og rehabilitering.

Regjeringen ser det som viktig å støtte initiativ for å utarbeide handlingsplaner for gjennomføring av FNs sikkerhetsråds-resolusjoner om kvinner, fred og sikkerhet.

Kvinnens rettigheter og likestilling er et kjerneområde for norsk utenriks- og utviklingspolitikk. Det ligger føringer på å integrere et kjønnsperspektiv og rapportere om likestilling i alle tilskuddsordninger som forvaltes av Utenriksdepartementet. Videre er det lagt klare politiske føringer på å prioritere kvinners rettigheter og deltakelse i relevante budsjetter, blant annet på områder som humanitær bistand, fred og forsoning, FN, bilateral bistand, overgangsbistand og støtte til sivilt samfunn. I tillegg til en egen kvinnebevilgning på 300 millioner kroner øremerkes det hvert år 140 millioner kroner til SR 1325 fra budsjettmidlene til humanitær innsats og fred og forsoning. Norge vil videreføre øremerkingen av midler rettet mot kvinner, fred og sikkerhet og fortsette å fremme kvinners rettigheter og likestilling gjennom multilaterale fond. Andelen av bistandsmidler som går til kvinner og likestilling, rapporteres i budsjettproposisjonen.

*Afghanistan sett gjennom nettingen i en kvinnes burka.
Foto: Nina Berman/NOOR/Felix Features*

Prioriterte mål og områder 2011 – 2013

1. Fredsprosesser og fredsforhandlinger

Norge skal styrke kvinners deltakelse og fremme et integrert kjønnsperspektiv i fredsprosesser og fredsforhandlinger

Kvinner er i stor grad fraværende i formelle fredsprosesser, dette til tross for at kvinner i en rekke konflikter har organisert seg på tvers av konfliktlinjene i samfunnet og utviklet en felles plattform for fred.

Erfaringer viser at kvinners deltakelse i fredsprosesser ofte har en merverdi, og at utfallet av prosessene påvirkes på en positiv måte. I forhandlinger der kvinner har deltatt, viser det seg at de oftere tar opp et bredere sett av politiske og sosiale spørsmål, bidrar til at det sivile samfunn og overlevende blir hørt, og at de generelt sett har en positiv innvirkning på forhandlingsklimaet. Dermed øker muligheten for å få på plass varige fredsavtaler som ivaretar hele befolkningen og danner utgangspunkt for bygging av demokratiske og likestilte samfunn.

Norge skal utvikle en mer systematisk tilnærming for å øke kvinners deltakelse i prosesser der Norge er involvert. Kvinneorganisasjoner og nettverk med forankring på grasrotnivå skal gis prioritet. Dette innebærer blant annet å gi klare oppfordringer til partene om å inkludere kvinner i forhandlingene og å vektlegge dette i invitasjoner til forhandlinger og samtaler. I tillegg skal Norge søke å bidra til at fredsavtaler tar opp kvinnelige eks-soldaters situasjon og reintegrering, og arbeide for at kvinner blir representert i overvåkingsmekanismer knyttet til fredsavtaler og våpenhviler mellom parter i konflikt.

For å øke antall kvinnelige fredsmeklere og forhandlingsledere og for å sikre at flere lokale kvinner deltar i fredsprosesser, vil Norge støtte opp om og bidra med finansiering av FNs strategi for få med flere kvinner i FN-ledede fredsprosesser.

I fredsprosesser der kvinners deltakelse ikke er mulig skal Norge støtte opp om parallell- og underprosesser der kvinner kan spille en sentral rolle, og sikre at kunnskap om kvinners behov og interesser tilflyter prosessen.

Norge skal legge til rette for at fredsprosesser tar hensyn til frivillige organisasjoners kunnskap og fredsbyggende arbeid. En sterkere og mer systematisk innlemmelse av frivillige organisasjoner i fredsprosesser vil bidra til å sikre at prosessene blir forankret i lokalsamfunnet. Dermed øker også sjansen for varig fred. Norske utestasjoner generelt, og i konfliktområder spesielt, skal

trekkes med i dette arbeidet for å kartlegge og styrke samarbeidet med lokale organisasjoner og aktører med sikte på en bred representasjon av kvinner fra ulike lag av befolkningen.

Norge skal være en pådriver for at fredsavtaler og fredsprosesser har et integrert kjønnsperspektiv. Dette vil blant annet innebære at arbeidet tar hensyn til hvordan kvinners og menns ulike posisjoner påvirker deres tilgang til og kontroll over ressurser samt deres muligheter for å ta aktivt del i beslutninger som får konsekvenser for deres liv.

Ved utforming av fredsavtaler skal Norge bidra til at kvinners sikkerhetsmessige, økonomiske og politiske rettigheter blir ivaretatt, og at overlevende og berørte lokalsamfunn blir konsultert og hørt. Norge skal arbeide for at fredsforhandlinger innbefatter rådgivere med kunnskap om SR 1325, og at konfliktrelatert seksualisert vold tas opp i forhandlingene.

Det skal være en jevn kjønnsbalanse blant norske deltakere i freds- og forsoningsprosesser. Alle oppnevnte delegasjoner skal være i samsvar med likestillingsloven §21 om representasjon av begge kjønn i statlige utvalg m.v.

*Gravid kvinne stemmer ved folkeavstemningen om løsrivelse av Sør-Sudan 9. januar 2011.
Foto: Robin Hammond/Panos Pictures /Felix Features*

Prioritert område 1. Fredsprosesser og fredsforhandlinger

Norge skal styrke kvinners deltakelse og fremme et integrert kjønnsperspektiv i fredsprosesser og fredsforhandlinger

MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
1.1. Flere kvinner deltar i norske og internasjonale delegasjoner til fredsforhandlinger og fredsprosesser	1.1.1. Påse at alle norske oppnevnte delegasjoner til fredsforhandlinger er i samsvar med Likestillingsloven paragraf 21	2011 - 2013	UD BLD
	1.1.2. Støtte opp om gjennomføringen av FNs strategi for å fremme kvinners deltakelse i fredsprosesser og øke antall kvinnelige fredsmeklere	2011	UD
<i>Indikatorer til 1.1.</i>	<i>- Antall kvinner representert i norske delegasjoner til fredsforhandlinger og fredsprosesser</i> <i>- Ressurser brukt eller satt av til det internasjonale arbeidet for å fremme kvinners deltakelse i fredsprosesser og øke antall kvinnelige fredsmeklere</i>		
MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
1.2. Lokale kvinner deltar i fredsprosesser og fredsforhandlinger, eventuelt i parallelle prosesser, der Norge er involvert	1.2.1. Stille forventninger overfor partene om å inkludere kvinner i sine delegasjoner i fredsprosesser der Norge er involvert	2011 - 2013	UD
	1.2.2. Støtte parallell- og underprosesser til offisielle fredsforhandlinger, der kvinner spiller en sentral rolle	2011 - 2013	UD
	1.2.3. Styrke samarbeidet med lokale aktører og kvinnettverk i Sør gjennom kartleggingsprosjekter og bredere involvering av relevante norske utenriksstasjoner	2011 - 2013	UD
	1.2.4. Støtte kompetansehevende tiltak som øker kvinners mulighet for deltakelse i fredsforhandlinger og prosesser	2011 - 2013	UD
<i>Indikatorer til 1.2.</i>	<i>- Antall lokale kvinner representert i formelle fredsprosesser der Norge er involvert</i> <i>- Antall kvinnettverk, tiltak og prosjekter støttet, igangsatt eller gjennomført for å øke lokale kvinners deltakelse, samt ressurser satt av til dette</i>		

*Kvinnelig fredsaktivist fra Liberia.
Foto: Martin Adler/Panos Pictures/Felix Features*

MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
1.3. Et styrket kjønnsperspektiv er integrert i fredsavtaler og fredsprosesser der Norge er involvert	1.3.1. Oppfordre partene i fredsprosesser der Norge er involvert, til å integrere et kjønnsperspektiv som ivaretar kvinners politiske, sosiale og økonomiske rettigheter i fredsavtaler	2011 - 2013	UD
	1.3.2. Bidra til at tiltak for å bekjempe, forebygge og straffeforfølge seksualisert vold blir inkludert i fredsavtaler	2011 - 2013	UD
Indikatorer til 1.3.	<ul style="list-style-type: none"> - Antall dokumenterte tilfeller der Norge oppfordrer partene til å inkludere et kjønnsperspektiv - Antall fredsavtaler, der Norge er involvert, hvor oppfølging av seksualisert vold er tatt opp i forhandlingene og inkludert i fredsavtalene 		

2. Internasjonale operasjoner

Norge skal styrke kjønnsperspektivet i internasjonale operasjoner og bidra til å øke kvinners deltakelse

Det er en voksende erkjennelse at det er behov for en kjønnssensitiv tilnærming til fredsoperativ innsats. Dialog med både kvinner og menn gir personell som deltar i internasjonale operasjoner en langt bedre situasjonsforståelse og gjør operasjonen bedre i stand til å ivareta sikkerheten for hele befolkningen - gutter og jenter, kvinner og menn. Et integrert kjønnsperspektiv kan bidra til å gi kvinner økt innflytelse over sentrale beslutninger og til å legge et grunnlag for deres deltakelse i fredsbyggende virksomhet. Samtidig kan lokale kvinner bidra med informasjon og perspektiver menn ikke har tilgang til eller fokus på. Internasjonale erfaringer viser at ved å ivareta lokale kvinners sikkerhet øker lokalbefolkningens tillit til operasjonen.

Internasjonale operasjoner skal planlegges, gjennomføres og evalueres ut fra et kjønnsperspektiv, det vil si at planlagte operasjoner skal analyseres med sikte på hvilke konsekvenser de kan få for kvinner og menn. Dette forutsetter utdanning og praktisk opplæring i spørsmål som gjelder kvinner, fred og sikkerhet.

*Hjemkomstparade etter internasjonal tjeneste i Tsjad for MINURCAT II.
Foto: Taral Jansen, Forsvarets Mediasenter*

*En afghansk politikvinne mottar sitt nye våpen.
Foto: Eros Hoagland/Redux /Felix Features*

En jevnere kjønnsbalanse i norske bidrag er et mål i seg selv og er viktig for å sikre bedre oppdragsløsning. Det kan også ha en viktig symboleffekt i vertslandet. Norge har få kvinner i operative stillinger i militære styrkebidrag. Derfor vil rekruttering av flere kvinner bli prioritert. Det er for øvrig viktig å understreke at menn på alle nivåer har like stort ansvar som kvinner for å gjennomføre SR 1325.

Norge skal bidra til internasjonal kompetanseheving og kapasitetsbygging, med særlig vekt på FN, NATO og Den afrikanske union (AU). Dette innebærer styrket dialog og samarbeid med land som bidrar med tropper og politi til FNs fredsoperasjoner. Ved bidrag til internasjonale operasjoner og støtte til opplæring og trening av andre staters sikkerhetsstyrker vil kjønnsperspektivet bli vektlagt. Ved bidrag til kapasitetsbygging av personell til AU-operasjoner vil kvinners deltakelse og et integrert kjønnsperspektiv bli særlig prioritert.

NATO-landene vedtok i 2010 alliansens første handlingsplan for å gjennomføre SR 1325. Ifølge planen skal resolusjonen gjennomføres i alle NATOs operasjoner. Norge skal være pådriver for fortsatt fokus på SR 1325 i NATO, med vekt på praktisk gjennomføring av handlingsplanen og politisk eierskap.

Prioritert område 2. Internasjonale operasjoner

Norge skal styrke kjønnsperspektivet i internasjonale operasjoner og bidra til å øke kvinners deltakelse

MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
2.1. Personell som deltar i internasjonale operasjoner der Norge er involvert, har kompetanse og kunnskap om SR 1325	NASJONALT: 2.1.1. Integrere SR 1325 i forsvarets utdanningssystem	2011 - 2013	FD
	2.1.2. Videreføre og kvalitetssikre SR 1325-opplæringen av norsk personell til internasjonale politioperasjoner	2011 - 2013	JD
	2.1.3. Bidra til å videreutvikle et nordisk kompetansemiljø for en styrket implementering av SR 1325 i internasjonale operasjoner	2011 - 2013	FD
	INTERNASJONALT: 2.1.4. Støtte FNs Avdeling for fredsbevarende operasjoner i utviklingen av policydokumenter og treningsmateriell omkring 1325	2011 - 2013	FD UD
	2.1.5. Implementere NATOs handlingsplan for SR 1325 og bidra til indikatorutvikling i NATO i samråd med FN	2011 - 2013	UD FD
	2.1.6. Styrke dialogen med sentrale troppe- og politibidragstende land om beskyttelse av sivile, herunder mot seksualisert vold i konflikt	2011 - 2013	UD FD
	2.1.7. Støtte opplæring av andre staters politibidrag til internasjonale operasjoner, blant annet gjennom "Training for Peace" programmet i Afrika	2011 - 2013	UD JD
Indikatorer til 2.1.	<ul style="list-style-type: none"> - Oversikt over moduler/kurs innen 1325 i militær utdanning - Antall norsk personell med kompetanse på integrering av SR 1325 i internasjonale operasjoner - Antall internasjonale opplærings-, og treningstiltak støttet av Norge, og ressursene satt av til dette 		

MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
2.2. Kjønnsperspektiv er integrert i planleggingen, gjennomføringen og evalueringen av internasjonale operasjoner	2.2.1. Sikre 1325-referanser i dokumenthierarkiet som regulerer norske styrkebidrag og inkludere kjønnskonsekvensanalyser i operasjonsplanlegging	2011 - 2013	FD
	2.2.2. Tilpasse rutiner på taktisk nivå eller i prosjekter med sikte på å konsultere/engasjere lokale kvinner samt treffe tiltak for kvinners sikkerhetsbehov	2011 - 2013	FD JD
	2.2.3. Videreutvikle et system av gender-rådgivere og gender focal points i styrkebidragene samt gender-rådgivere i staber hjemme	2011 - 2013	FD
	2.2.4. Tilby og/eller etterspørre gender-rådgivere til NATOs operasjoner	2011 - 2013	UD FD
	2.2.5. Etablere rutiner for rapporteringer på SR 1325 og evalueringer i etterkant av operasjoner ute	2011 - 2013	FD JD
	2.2.6. Evaluere og forske på effekten av å anvende et kjønnsperspektiv i internasjonale operasjoner for å utvikle "best practices"	2011 - 2013	FD UD
	Indikatorer til 2.2.	<ul style="list-style-type: none"> - Antall dokumenterte kjønnskonsekvensanalyser utført i planleggingen av norske bidrag til internasjonale operasjoner - Rapportering fra felt der SR 1325 er integrert - Antall operasjoner og staber med gender-rådgivere, samt deres stillingsprosjenter - Evalueringer og forskningsarbeid med et SR 1325-perspektiv iverksatt og gjennomført 	
MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
2.3. Flere kvinner deltar i internasjonale operasjoner generelt, i operative stillinger og avdelinger spesielt	NASJONALT: 2.3.1. Styrke rekruttering av kvinner til militære operative avdelinger og styrkebidrag (1)	2011 - 2013	FD
	2.3.2. Rekruttere flere norske kvinner til internasjonale operasjoner, spesielt til lederstillinger i bl.a. FN og NATO	2011 - 2013	FD JD UD
	INTERNASJONALT: 2.3.3. Fremme rekruttering av kvinner i internasjonale operasjoner i FN og NATO	2011 - 2013	FD UD
	2.3.4. Styrke rekrutteringen og opplæringen av afrikanske kvinnelige fredsbevarende personell gjennom Training for Peace programmet	2011 - 2013	JD UD
Indikatorer til 2.3.	<ul style="list-style-type: none"> - Antall/andel kvinner i styrkebidragene og blant sivilt personell, inkludert politi - Antall/andel norske kvinner i ledende operative stillinger og avdelinger - Antall rekrutteringstiltak igangsatt og gjennomført 		

(1) Det vises til St. meld nr.36 (2006-2007) om økt rekruttering av kvinner til Forsvaret. Denne inneholder en rekke tiltak.

3. Postkonflikt og fredsbygging

Norge skal bidra til å øke kvinners deltakelse i postkonfliktsituasjoner og fredsbygging og til å styrke kjønnsperspektivet i gjenoppbyggingsprosesser

FNs sikkerhetsråds resolusjon 1889 (2009) understreker kvinners sentrale rolle i fredsbyggende arbeid samt deres behov i postkonfliktsituasjoner, og framhever betydningen av et integrert kjønnsperspektiv i gjenoppbyggingsprosesser. En kjønnskonsekvensanalyse kan bidra til økt lokalt eierskap og ansvar og dermed være et viktig redskap for å styrke kvaliteten på stats- og fredsbygging i sårbare stater.

En viktig side ved fredsbyggende arbeid består i å bygge opp institusjoner og innføre rettsstatlige prinsipper for å sikre demokrati, sikkerhet, deltakelse og respekt for menneskerettighetene. Fredsbygging kan være starten på en prosess som styrker kvinners deltakelse, beskyttelse og rettigheter. Kvinner i postkonfliktsituasjoner mangler ofte beskyttelse og tilgang til sikkerhet, og erfarer at volden faktisk øker etter at våpnene er lagt ned. De har også gjennomgående liten tilgang til grunnleggende tjenester, til økonomisk sikkerhet og politisk deltakelse. Dette er ikke bare et demokratisk problem, men svekker mulighetene for å bygge en varig og bærekraftig fred.

FNs fond og programmer spiller en viktig rolle i sårbare stater. Norge sitter i styret i flere sentrale fond og programmer og benytter seg av muligheten til å påvirke politikken som føres der. Norge vil søke å samstemme sitt budskap i de ulike styreorganene for å styrke gjennomføringen av SR 1325. Resolusjonen vil også bli prioritert under Norges medlemskap i Fredsbyggingskommisjonens organisasjonskomité fra 2011. Kommisjonens har som formål å hjelpe land som kommer ut av konflikt, med gjenoppbygging, ressursmobilisering og stabilisering. Norge skal arbeide for at kjønnsperspektivet blir integrert i alle deler av Fredsbyggingskommisjonens arbeid, og at kvinners deltakelse i gjenoppbyggingsprosesser blir prioritert gjennom støtte til lokale kvinnettverk og organisasjoner.

Norge skal fortsette å styrke kjønnsperspektivet og kvinners stilling i humanitær innsats og skal fortsatt være en pådriver overfor humanitære aktører. Sentrale virkemidler er støtte til gender-rådgivere i konkrete humanitære situasjoner samt krav til alle mottakere av humanitær bistand om å inkludere kjønnsperspektiv i sin virksomhet. Nødhjelpsappeller med et integrert kjønnsperspektiv vil bli prioritert. Norge skal videre bidra til at kjønnsperspektivet blir ivaretatt i arbeidet med humanitær nedrustning og væpnet vold, blant annet ved rydding av eksplosiver og bistand til ofre samt ved å støtte tiltak som synliggjør hvordan kvinners og jenters

Levekår påvirkes i situasjoner med stor tilgang på våpen og utstrakt grad av væpnet vold. Dette innebærer å styrke gjennomføringen av SR 1325 og kvinners deltakelse i prosesser som omhandler nedrustning av og kontroll med konvensjonelle våpen.

Kvinnens deltakelse er viktig for å bygge opp en sikkerhets- og justissektor som ivaretar hele befolkningens behov. Norge skal bidra til å fremme tiltak for å sikre kvinner reell, ikke-diskriminerende tilgang til rettssystemet, og skal investere i beskyttelses- og forebyggingsstrategier. Norge skal videre støtte tiltak for å øke kvinneandelen i sikkerhets- og justissektoren i postkonfliktsituasjoner og i sårbare stater. Det tas sikte på at norsk personell, med spesifikk kjønnskompetanse, i økende grad skal arbeide i postkonfliktområder for å drive opplæring av dommere, påtalemyndigheter, advokater, politi, forsvarspersonell og fengselsmyndigheter, blant annet gjennom beredskapsstyrken Styrkebrønnen. Norge vil støtte opplæring i likestilling og sikkerhetssektorreform (SSR) i land i Sør, både gjennom støtte til institusjoner og opplæringsprogrammer.

Gjenoppbyggingsbudsjetter og -fond har i liten grad vært gjenstand for kjønnsbaserte analyser. Kvinners og jenters behov og prioriteringer i postkonfliktsituasjoner, herunder sikkerhet, helse, eiendomsrettigheter og inntektsgivende arbeid, må tas med i vurderingene når det internasjonale samfunn bidrar med støtte til gjenoppbyggingsfond. Norge skal fremme integrering av et kjønnsperspektiv i fond som administreres av Verdensbanken og FN, samt fremme kvinners deltakelse i gjenoppbygging av lokal økonomi.

*Internt fordrevne sudanske kvinner samler ved i nærheten av en flyktningeleir i Darfur.
Foto: J Carrier/Redux*

Prioritert område 3. Postkonflikt og fredsbygging

Norge skal bidra til å øke kvinners deltakelse i postkonflikt og fredsbygging og styrke kjønnsperspektivet i gjenoppbyggingsprosesser.

MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
3.1.Lokale kvinner deltar i beslutningsprosesser i postkonflikt-situasjoner og fredsbygging	NASJONALT: 3.1.1. Støtte og styrke rekrutteringstiltak for flere kvinner til Styrkebrønnen	2011 - 2013	JD
	INTERNASJONALT: 3.1.2. Støtte tiltak med sikte på å øke kvinners politiske deltakelse i postkonfliktsituasjoner	2011 - 2013	UD
	3.1.3. Fremme og støtte arbeid for å øke kvinneandelen og integrere et kjønnsperspektiv i gjenoppbygging av justissektor og i sikkerhetssektorreform	2011 - 2013	UD
	3.1.4. Fremme kvinner, fred og sikkerhets-agendaen under Norges deltakelse i FNs Fredsbyggingkommisjons organisasjonskomité	2011 - 2012	UD
	3.1.5. Stille krav om et integrert kjønnsperspektiv i gjenoppbyggingsfond som administreres av Verdensbanken og FN og hvor Norge deltar i styret	2011 - 2013	UD
	3.1.6. Styrke implementeringen av SR 1325 i humanitær innsats, i samarbeid med mottakere av humanitære midler, herunder støtte til gender- rådgivere i konkrete humanitære situasjoner	2011 - 2013	UD
	3.1.7. Bidra til å styrke integreringen av SR 1325 i prosesser som omhandler nedrustning av og kontroll med konvensjonelle våpen, inkludert i forhold til rydding av eksplosiver og bistand til ofre	2011 - 2013	UD
Indikatorer til 3.1.	<ul style="list-style-type: none"> - Andel kvinner i "Styrkebrønnen" - Antall rekrutterings-, og opplæringstiltak støttet for å fremme kvinners deltakelse innen justis- og sikkerhetssektoren og ressursene satt av til dette - Antall dokumenterte innspill og intervensjoner om kvinner, fred og sikkerhet i fredsbyggingkommisjonens organisasjonskomite - Antall gender-rådgivere i humanitære situasjoner støttet - Antall tiltak for å fremme kvinners politiske deltakelse i postkonfliktsituasjoner og ressurser satt av til dette 		

MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
3.2. Hensyn til kvinners rettigheter og behov i sikkerhetssektorreform er styrket	NASJONALT: 3.2.1. Styrke opplæring om SR 1325 for Styrkebrønnens personell (kvinner, menn)	2011 - 2013	JD
	3.2.2. Tilby personell med spesifikk kjønnskompetanse til postkonfliktområder for å drive opplæring av dommere, påtalemyndigheter, advokater, politi, forsvar og fengselsmyndigheter	2011 - 2013	JD
	3.2.2. Bidra med norsk politipersonell med 1325-kompetanse til internasjonale operasjoner i postkonflikt-situasjoner	2011 - 2013	JD
	INTERNASJONALT: 3.2.3. Bidra til kompetansebygging innen sikkerhetssektoren og institusjonsutvikling av sentrale sikkerhetsinstitusjoner i Sør	2011 - 2013	UD
Indikatorer til 3.2.	<ul style="list-style-type: none"> - Antall Styrkebrønnpersonell opplært i SR 1325 og omfanget av opplæringen - Antall personell opplært og omfanget av opplæringen gjennom Training of Trainers programmet 		

*Maoistsoldat i Nepal.
Foto: Dermot Tatlow/
Panos/ Felix Features*

4. Seksualisert vold i konflikt

Norge skal styrke innsatsen for å forebygge og beskytte mot seksualisert vold, styrke straffeforfølgningen av overgripere og øke støtten til overlevende

Seksualisert vold i konflikt medfører enorme lidelser for de hundretusener som rammes. Samtidig har konfliktrelatert seksualisert vold store sikkerhetsmessige konsekvenser som svekker mulighetene for fred, stabilitet og forsoning. Norge skal fortsatt fokusere på seksualisert vold i konflikt som et sikkerhetspolitisk spørsmål som må påkalle internasjonale reaksjoner på lik linje med andre trusler mot fred og sikkerhet. Tre nye sikkerhetsrådsresolusjoner om seksualisert vold i konflikt, SR 1820 (2008), SR 1888 (2009) og SR 1960 (2010), har ført til økt bevissthet og sterkere virkemidler, men en bred og effektiv gjennomføring har latt vente på seg. Det er behov for tettere konsultasjoner med de overlevende og sterkere reaksjoner mot overgriperne. Resolusjon 1960 åpner for listeføring av parter som begår seksualisert vold i krig, og kraftigere virkemidler i arbeidet mot straffrihet. Norge vil støtte opp om FN i dette viktige arbeidet.

Norge vil legge vekt på en koordinert innsats for å forebygge og beskytte mot seksualisert vold, straffefølge overgripere, og tilby støtte til ofre for seksualisert vold. Det vil bli lagt vekt på medisinsk og psykososial rehabilitering så vel som juridisk og økonomisk støtte for å sikre best mulig reintegrering av ofrene.

Et viktig forebyggende ledd er å stille overgriperne til ansvar og få på plass effektive tiltak mot den utbredte straffriheten, både nasjonalt og internasjonalt. Norge vil støtte styrking av nasjonale rettssystemer med særlig fokus på kompetanse og kapasitet til å behandle saker som omhandler seksualisert vold. Norge vil også bidra til at relevante påtaler fremmes for internasjonale straffedomstoler. Videre skal Norge styrke arbeidet for å forebygge seksualisert vold i konflikt gjennom holdningskampanjer rettet spesielt mot gutter og menn og deres oppfatning av maskulinitet.

Norge vil også bidra til økt fokus på arbeidet mot seksualisert vold i globale og multilaterale ordninger innenfor helse, med særlig vekt på forebygging og rehabilitering. Videre skal Norge arbeide for å styrke kvinners tilgang til helsetjenester under og etter konflikt.

Samarbeidet med FNs spesialrepresentant mot seksualisert vold i konflikt og UN Action Against Sexual Violence in Conflict, samt deres medlemsorganisasjoner, skal styrkes ytterligere for å bidra til utforming av politikk, økt koordinering og mer effektiv innsats i felt.

*Organisasjonen Sauti ya Mwanamke Mkongomani (Kongolesiske Kvinners Stemmer) demonstrerer i DR Kongo. Fourha ber om at resolusjon 1325 blir gjennomført.
Foto: Jenny Matthews / Panos Pictures/Felix Features*

Prioritert område 4. Seksualisert vold i konflikt

Norge skal styrke innsatsen for å forebygge og beskytte mot seksualisert vold, styrke straffeforfølgelsen av overgripere og øke støtten til overlevende.

MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
4.1. Tiltak er iverksatt for å forebygge og beskytte mot seksualisert vold i land og områder der Norge er involvert	NASJONALT: 4.1.1. Utvikle retningslinjer for militære styrkebidrag om hvordan møte seksualisert vold i konflikt	2011 - 2013	FD
	4.1.2. Styrke opplæringen innen seksualisert vold i konflikt for norsk politipersonell som deltar i internasjonale operasjoner	2011 - 2013	JD
	4.1.3. Støtte forskning om trender og årsaker til seksualisert vold i konflikt, og konsekvenser for politikutforming på området	2011 - 2013	UD
	INTERNASJONALT: 4.1.4. Integre arbeidet mot seksualisert vold i konflikt i gjenoppbygging av justissektorer i relevante land/områder	2011 - 2013	UD JD
	4.1.5. Bidra med norske sivile observatører og rådgivere med spesialkunnskap om seksualisert vold i konflikt til FNs fredsbevarende operasjoner	2011 - 2013	UD
	4.1.6. Øke samarbeidet med sentrale troppe- og politibidragstende land for å styrke evnen til å forebygge seksualisert vold i konflikt	2011 - 2013	UD FD
	4.1.7. Søke økt dialog og samarbeid med nasjonale og regionale ledere i områder med utbredt konfliktrelatert seksualisert vold	2011 - 2013	UD FD
	4.1.8. Støtte holdningskampanjer rettet mot menn for å forebygge seksualisert vold	2011 - 2013	UD
	Indikatorer til 4.1.	<ul style="list-style-type: none"> - Forsvaret har utviklet retningslinjer for hvordan forebygge og beskytte mot seksualisert vold i konflikt - Antall utsendt norsk personell, inkludert politi, opplært og/eller med spesialkompetanse på seksualisert vold - Antall forebyggende tiltak mot seksualisert vold i konflikt, inkludert forskningsprosjekter, støttet, igangsatt og gjennomført og ressurser satt av til dette 	

MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
4.2. Ofre for seksualisert vold i konflikt får tilbud om rehabilitering i områder der Norge er involvert	4.2.1. Støtte og igangsette tiltak som tilbyr ofre for seksualisert vold i konflikt juridisk og praktisk oppfølging	2011 - 2013	UD
	4.2.2. Støtte tiltak som bidrar med sosioøkonomisk rehabilitering	2011 - 2013	UD
	4.2.3. Støtte utbygging av psykososiale og medisinske tilbud samt støtte til opplæring av helsepersonell	2011 - 2013	UD
	4.2.4. Fremme helsetilbud til overlevende av seksualisert vold i globale ordninger innen helse	2011 - 2013	UD
<i>Indikatorer til 4.2.</i>	<i>- Antall prosjekter som får støtte til medisinsk-, psykososial- og juridisk oppfølging av overlevende for seksualisert vold i konflikt, og ressursene satt av til dette</i> <i>- Antall helsepersonell som har fått opplæring og helsetilbud opprettet ved hjelp av norsk støtte</i>		
MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
4.3. Overgripere blir straffeforfulgt og dømt nasjonalt, eventuelt internasjonalt i land og områder der Norge er involvert	4.3.1. Støtte til utvikling av eksisterende lovverk og justissektors kapasitet til å behandle og følge opp tilfeller av seksualisert vold	2011 - 2013	UD JD
	4.3.2. Støtte til prosjekter mot straffrihet, herunder opprettelse og drift av advokatkontor, mobile domstoler og egne enheter for kvinner ved politistasjoner	2011 - 2013	UD
	4.3.3. Støtte informasjonskampanjer om eksisterende lovverk mot seksualisert vold, lokale organisasjoner og aktører som arbeider for lovendringer og justishjelp for overlevende	2011 - 2013	UD
	4.3.4. Oppfordre til at seksualisert vold ekskluderes fra amnestiordninger og at straffeforfulging av overgripere omtales spesielt i fredsavtaler der Norge er involvert	2011 - 2013	UD
	4.3.5. Støtte kunnskapsutviklingen om bruk av tematisk tiltak i internasjonale domstoler for at seksualisert vold gis prioritet	2011 - 2013	UD
	4.3.6. Støtte FNs overvåknings- og rapporteringsmekanismer, inkludert listeføring av parter som begår seksuelle overgrep i konflikt	2011 - 2013	UD
<i>Indikatorer til 4.3.</i>	<i>- Antall tiltak, prosjekter og kampanjer støttet, igangsatt og gjennomført for økt straffeforfulging av overgripere nasjonalt og eventuelt internasjonalt, og ressurser satt av til dette</i> <i>- Andel fredsavtaler, der Norge er involvert, med konkrete bestemmelser på oppfølging av seksualisert vold og straffeforfulging av overgripere</i>		

5. Rapportering og ansvarliggjøring

Norge skal arbeide for styrket gjennomføring gjennom økt resultatorientering og ansvarliggjøring

I Sikkerhetsrådets resolusjon 1889 (2009) bes FNs generalsekretær om å utvikle globale indikatorer for å måle gjennomføringen av resolusjon 1325 og dermed styrke ansvarliggjøringen av FN, internasjonale og regionale organisasjoner samt medlemsstatene. I tråd med kravet om styrket rapportering og ansvarliggjøring inneholder Norges strategiske plan en matrise med indikatorer for de ulike satsingsområdene, med underliggende delmål og aktiviteter, samt en oversikt over hvilke departementer som har ansvar for gjennomføringen. Indikatorene vil bli videreutviklet, og metoder for datainnsamling og rapportering vil bli forsøkt styrket. Matrisen vil være gjenstand for tilføyelser og endringer for å ta opp i seg nye og utbedrede aktiviteter og indikatorer.

Årlige rapporter skal offentliggjøres. De ansvarlige departementene skal rapportere på grunnlag av mål, aktiviteter og indikatorer fastsatt i den strategiske planen, slik at grad av måloppnåelse i hvert enkelt departement blir synliggjort. I tillegg vil arbeidet med å integrere SR 1325 i eksisterende rapporteringsmekanismer i de ulike departementene bli styrket. Utestasjonenes årlige virksomhetsplaner vil være et sentralt virkemiddel for å styrke stasjonenes innsats for kvinner, fred og sikkerhet.

Innenfor FN-systemet skal Norge støtte initiativ og fremme konkrete forslag til en sterkere rapporteringsmekanisme knyttet til resolusjonene om kvinner, fred og sikkerhet. Videre skal Norge bidra til erfaringsutveksling og normsetting på tvers av FN og regionale organisasjoner, og vil støtte opp om FNs arbeid for å videreutvikle globale indikatorer.

Det er nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe som skal møtes jevnlig for å sikre en samordnet gjennomføring av strategien. Utenriksdepartementet har det overordnede ansvar for koordineringen.

Et samarbeidsorgan bestående av den interdepartementale arbeidsgruppen, berørte direktorater, forskningsmiljøer og frivillige organisasjoner skal møtes to ganger årlig. Dette nettverket skal utveksle informasjon, kunnskap og erfaringer og gjennomgå departementenes årlige rapport.

I løpet av 2013 skal det foretas en ekstern gjennomgang av Regjeringens gjennomføring av SR 1325 og de tilhørende resolusjonene om kvinner, fred og sikkerhet.

Priorisert område 5. Rapportering og økt ansvarliggjøring

Norge skal arbeide for styrket implementering gjennom økt resultatorientering og ansvarliggjøring

MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
5.1. Styrket rapportering i departementene, hos underliggende etater og blant aktører som mottar SR 1325 støtte fra regjeringen	5.1.1. Videreutvikle indikatorene i tiltakspakken samt kartlegge datakilder for de involverte departementenes innhenting av informasjon	2011	UD FD JD BLD
	5.1.2. Videreutvikle og systematisere kvalitativ og kvantitativ rapportering om SR 1325 i militær sammenheng	2011	FD
	5.1.3. Utarbeide rapporteringer om SR 1325 fra involverte departementer og underliggende etater	2011 - 2013	UD FD JD BLD
	5.1.4. Rapportere på norsk implementering av 1325 i de periodiske rapportene til CEDAW	2011 - 2013	BLD UD
	5.1.5. Stille krav om at prosjekter som mottar norsk støtte fra relevante budsjettposter skal ha et integrert kjønnsperspektiv og rapportere på dette	2011 - 2013	UD
Indikatorer til 5.1.	<i>- Andel videreutviklede nasjonale indikatorer og definerte datakilder for måling av resultater på norsk implementering av SR 1325 - Antall rapporteringer fra departementer og mottakere av norsk støtte på gjennomførte aktiviteter og tiltak knyttet til SR 1325</i>		
MÅL	AKTIVITETER	TIDSRAMME	ANSVAR
5.2. Samarbeid på tvers av sektorer, departementer, forskningsmiljøer og frivillige organisasjoner er etablert og koordinert	5.2.1. Videreføre samarbeidsorganet for 1325 bestående av aktører fra myndigheter, sivilt samfunn, forskere og ressurspersoner	2011 - 2013	UD FD JD BLD
	5.2.2. Fortsette og videreføre arbeidet i den interdepartementale arbeidsgruppen	2011 - 2013	UD FD JD BLD
	5.2.3. Utnevne ansvarlige saksbehandlere for SR 1325 i alle ansvarlige departementer	2011 - 2013	UD FD JD BLD
	5.2.3. Dele erfaringer mellom de norske utenriksstasjonene og hjemmeapparatet	2011	UD
Indikatorer til 5.2.	<i>- Antall møter gjennomført i den interdepartementale gruppen og i samarbeidsorganet - Antall møter mellom de norske utenriksstasjonene og hjemmeapparatet der SR 1325 er tema - Antall periodiske og erfaringsbaserte rapporter på SR 1325 levert fra relevante utenriksstasjoner</i>		

Utgitt av Utenriksdepartementet
Postboks 8114 Dep. 0032 Oslo

Forside:
SPLA-soldat i Sør-Sudan, 2003
Foto: Martin Adler/Panos Pictures/Felix features
Bakside:
Ødeleggelse etter jordskjelvet på Haiti i 2010
Foto: Moises Saman/Panos Pictures/Felix Features

Design: Torbjørn Vagstein
Trykk: Utenriksdepartementets hustrykkeri 01/2011

ISBN: 978-82-7177-815-6
Publikasjonskode: E-880B

